

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2303455
Matèria	Educació.
Assumpte	Infraestructura educativa.
Actuació	Resolució de consideracions a l'Administració.

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1 Antecedents

D'acord amb la normativa que regeix el funcionament d'aquesta institució, la presidenta de l'AMPA del CEIP Pare Melchor, va presentar el 14/11/2023 un escrit que, en síntesi, expressava la queixa per la demora en la realització de les obres de millora, manteniment i conservació en el centre docent públic CEIP Pare Melchor de Benissa.

El 20/11/2023, admesa la queixa a tràmit, es va requerir a l'Ajuntament de Benissa i a la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació, cadascuna des del seu àmbit competencial, que ens remeteren un informe detallat i raonat en relació amb els fets que van motivar l'obertura del present procediment de queixa, juntament amb la seua valoració sobre la possible afectació del dret invocat, per a l'emissió del qual la Llei del Síndic concedeix un mes de termini.

Concretament, vam sol·licitar informació sobre els aspectes següents:

A L'AJUNTAMENT DE BENISSA:

1. Estat en què es troba la tramitació de l'expedient de delegació de competències (Decret llei 5/2017, de 20 d'octubre del Consell, pel qual s'estableix el règim jurídic de cooperació entre la Generalitat i les administracions locals de la Comunitat Valenciana per a la construcció, l'ampliació, l'adequació, la reforma i l'equipament de centres públics docents de la Generalitat).
2. Atés el temps transcorregut (que es desprèn de la documentació facilitada per l'AMPA), indique:
 - a. Causes que han justificat, si és procedent, el retard en la tramitació de l'expedient.
 - b. Mesures adoptades per a superar, si és procedent, aquests obstacles.
 - c. Previsió temporal concreta per a la remissió i aprovació de l'expedient.
3. Actuacions dutes a terme davant les denúncies formulades per l'AMPA en què sol·liciten la realització d'obres de conservació i manteniment en el centre.

A LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, UNIVERSITATS I OCUPACIÓ:

1. Indique si per la Unitat Tècnica adscrita a la Direcció Territorial d'Alacant, s'ha fet visita d'inspecció al centre docent.
2. En cas afirmatiu:
 - a. Deficiències observades i actuacions dutes a terme per a eliminar-les.
3. Indique si s'ha realitzat algun requeriment a l'Ajuntament amb relació a la realització d'obres de conservació i manteniment del centre. En cas afirmatiu, actuacions i resultat d'aquest.
4. Estat en què es troba la tramitació de l'expedient de delegació de competències (Decret llei 5/2017, de 20 d'octubre del Consell, pel qual s'estableix el règim jurídic de cooperació entre la Generalitat i les administracions locals de la Comunitat Valenciana per a la construcció, l'ampliació, l'adequació, la reforma i l'equipament de centres públics docents de la Generalitat).

El 18/12/2023 l'Administració autonòmica va sol·licitar l'ampliació del termini per a emetre l'informe requerit, petició que va ser concedida per aquesta defensoria.

El 18/12/2023 té entrada l'informe requerit a l'Administració local, en què es manifesta, entre altres aspectes, que:

(...) DOTZÈ. En relació a les tasques indicades en l'escrit de l'AMPA, en diferents instàncies presentades, cal indicar.

En la denuncia presentada s'indica les instàncies inicials que numeren les deficiències, com si no s'haguera fet cap actuació.

S'han realitzat les actuacions necessàries i reparació de cada un dels punts indicats en els diferents escrits. Prova d'això és l'indicat en el punt anterior.

No obstant caldria un llistat actualitzat de les deficiències que manquen per esmenar actualitzat a data de hui, i així poder reiterar en la seua intervenció.

TRETZÈ. Als efectes del Pla Edificant i el CEIP Pare Melchor. Cal indicar **que ja s'ha executat un altre Pla Edificant previ al que ara està en tràmit** amb l'execució completa del mateix i amb la totalitat de les necessitats definides del propi CEIP, amb el títol «OBRES CEIP PARE MELCHOR DE BENISSA. REFORMA I ADEQUACIÓ DE BANYS DE PRIMÀRIA I DE L'EDIFICI D'INFANTIL, PATIS I MAGATZEMS»

En aquest primer Pla Edificant, es va intervindre en els dos edificis que formen part del CEIP Pare Melchor. Aquesta intervenció es va dividir en dues anualitats als efectes de la realització de les obres durant els períodes de vacances.

Pressupost anualitat 2018 I.V.A. inclòs 155.000,81 €.

Pressupost anualitat 2019 I.V.A. inclòs 185.432,96 €. (...)(la negreta és nostra)

Amb data 24/01/2024 té entrada en el Registre d'aquesta institució l'informe requerit a l'Administració autonòmica, en el qual es ressenyaven, entre altre qüestions, les següents:

(...) Punts 1 i 2. Cal dir que **el passat dia 27 de novembre de 2023** es va realitzar visita d'inspecció al centre per part d'una de les tècniques que subscriu, motivada per una petició de revisió del forjat sanitari realitzada pel propi centre.

En la inspecció visual no es va detectar cap patologia estructural en el forjat sanitari, presentant bigues i pilars bon aspecte. Es va verificar que el forjat sanitari presentava condensació per falta de ventilació i que existien pilars recrescuts recentment. La directora del centre ens va indicar que des de l'Ajuntament de Benissa s'havia netejat recentment i que en existir pilars l'armadura dels quals estava sense recobriments, els van recreixer.

A més, es va determinar com a necessària l'obertura de més buits en façana per a la ventilació, tal com es va indicar en l'informe amb trasllat a l'Ajuntament de Benissa, per considerar-se una labor de manteniment i conservació de l'edifici.

D'altra banda, durant esta visita en el centre educatiu, la directora va mostrar l'estat de les cornises del centre. Recentment, s'havien finalitzat els treballs de reparació d'estes cornises per part de l'Ajuntament, en la zona de la part perimetral de l'edifici (veure fotos); no obstant això, l'edifici té un pati central (d'accés restringit) que presenta patologies similars que la resta de l'edifici: Per falta de manteniment i filtracions contínues de pluja al llarg dels anys, que han afectat la zona de recobriments de formigó de les cornises, l'armadura s'ha anat oxidant i per tant, expandint-se en volum, ocasionant desprendiments de formigó.

Punt 3.- Pel que fa al punt 3, es realitzarà, per part d'esta Direcció Territorial, requeriment de conservació i manteniment del forjat sanitari a l'Ajuntament (encara es troba en tràmit per ser recent).

Respecte a l'assumpte de les cornises, no es tenia constància de la patologia fins al dia de la visita del dia 27/11/2023.

Punt 4 Existixen dos expedients diferents de delegació de competències dins del Pla Edificant en este centre.

En el primer d'ells, segons la informació que consta en la plataforma telemàtica del Pla Edificant d'esta Conselleria, l'Ajuntament de la localitat va dur a terme una actuació en el centre amb codi 7100 denominada "Actuacions referides a reforma de lavabos en primària i adequació d'edifici d'infantil", amb un import delegat total de 340.433,77 €.

Esta actuació, en la qual es van agrupar dues sol·licituds diferents d'actuacions, va consistir (segons consta en la memòria tècnica presentada per l'Ajuntament en la tramitació del procediment de delegació de competències propi del Pla Edificant, de data 13/06/2018) en la reforma integral dels nuclis de lavabos de l'edifici d'Educació Primària, l'adequació del pati d'esbarjo infantil i l'adequació de la cambra del forjat sanitari per a ús com a magatzem en l'edifici d'Educació Infantil.

L'acta de comprovació del replante i inici d'obra es va signar en data 20/09/2018, i el 18/11/2022 es va signar la resolució del Director General d'Infraestructures Educatives d'esta Conselleria per la qual es dona per finalitzada la delegació de competència, en la qual se cita que "l'actuació delegada es troba totalment finalitzada en haver-se executat i certificat íntegrament els contractes adjudicats i el crèdit concedit com a finançament de l'actuació delegada es troba completament esgotat".

Quant al segon expedient, segons la informació facilitada pels Servicis Centrals d'esta Conselleria, el 17/12/2019 l'Ajuntament va realitzar una sol·licitud al Pla Edificant, que es va agrupar amb una sol·licitud prèvia realitzada el 22/12/17, per a poder dur a terme una actuació denominada "Reforma, adequació i zones exteriors", amb codi 7905.

L'aprovació d'esta sol·licitud va ser comunicada des dels Servicis Centrals a l'Ajuntament el 13/12/2022, però actualment no consta cap tràmit posterior per part de l'Ajuntament en la plataforma del Pla Edificant (...) (la negreta és nostra).

Vam donar trasllat del contingut íntegre dels esmentats informes a la presidenta de l'AMPA per tal que, si ho considerava oportú, presentara escrit al·legacions, cosa que va realitzar el 08/02/2024 per a sol·licitar que es tramitara el Pla Edificant i que es portaren a terme les actuacions necessàries de manteniment i gestió en el centre dins de termini i en la forma corresponent.

2 Consideracions a l'Administració

El present expedient de queixa es va iniciar per la possibilitat que s'haguera afectat el dret a una bona administració (article 9 de l'Estatut) en el marc del dret a l'educació dels menors escolaritzats i a la seguretat en els centres educatius.

Tenint en compte això, no podem oblidar que:

- a) La Constitució Espanyola considera, en l'art. 27, l'educació com un dret fonamental i encomana als poders públics que promoguen les condicions per al seu efectiu gaudi.
- b) El dret a l'educació dels ciutadans, com també la protecció de la infància i l'adolescència, implica el deure i el dret a l'escolarització en centres docents amb unes infraestructures adequades i de qualitat, i,
- c) No menys important, el dret fonamental reconegut en l'art. 15 de la carta magna, com és el dret a la integritat física.

Entre els principis rectoris i les línies d'actuació que han de regir les polítiques públiques d'infància i adolescència, tenim com a bàsic el principi de l'interés superior del xiquet, xiqueta o adolescent, arreplegat en la Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i l'adolescència, redactat de conformitat amb les previsions contingudes en la Convenció sobre els drets del xiquet que va adoptar l'Assemblea de Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, i la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi Civil i de la Llei d'enjudiciament civil, i així:

El dret de tot xiquet, xiqueta i adolescent al fet que el seu interès superior siga valorat i considerat com a primordial en totes les accions i decisions que els concernisquen, siga individualment o col·lectivament, tant en l'àmbit públic com privat. En l'aplicació d'aquesta llei i altres normes que els afecten, com també en les mesures que adopten les seues famílies, en qualsevol de les seues manifestacions, i les institucions, públiques o privades, ha de prevaldre el seu interès superior.

És un mandat de les Corts a aquest Síndic de Greuges, com a alt comissionat d'aquestes, atendre especialment la protecció dels drets de la infància i l'adolescència reconeguts per la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets del xiquet i per la legislació sobre la infància i l'adolescència i dels qui puguem trobar-se, d'acord amb l'article 19 d'aquesta llei, en situació de risc d'exclusió o d'especial vulnerabilitat, com també la defensa de la igualtat entre dones i homes. Amb aquesta finalitat, el Síndic de Greuges té la condició de defensor dels drets de la infància i l'adolescència, sense detriment de les funcions que corresponguen al Ministeri Fiscal (article 1.3 de la Llei 2/2021, de 26 de març, de la Generalitat, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana):

Arribats a aquest punt i de la documentació que hi ha en l'expedient observem que:

- a) Segons el que ha informat l'Administració autonòmica, una vegada que s'ha realitzat la visita d'inspecció a les instal·lacions educatives, es desprén que és necessària la realització d'obres de conservació i manteniment en el centre docent.
- b) S'hi adverteix una falta d'impuls en la tramitació del "segon expedient" acollit al Pla Edificant.

El Decret 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària, en l'article 66: Manteniment, conservació i vigilància de les instal·lacions, en els apartats 1, 2 i 3, disposa:

1. D'acord amb el que s'estableix en el marc legal actual, la conservació, el manteniment i la vigilància dels edificis destinats a centres públics d'Educació Infantil, d'Educació Primària o d'Educació Especial correspondran a l'ajuntament respectiu, amb l'excepció de les infraestructures de comunicacions.
2. Qualsevol membre de la comunitat educativa que siga coneixedor d'una deficiència en les instal·lacions o en l'equipament didàctic la comunicarà immediatament a la direcció del centre.
3. La direcció del centre docent comunicarà a la corporació local qualsevol deficiència que es produïsca en les instal·lacions tan bon punt en tinga coneixement.

Per això, considerem que hauran d'escometre's, com més prompte millor i per part de l'entitat local, aquelles actuacions requerides per l'Administració educativa resultants de la visita d'inspecció realitzada el 27/11/2023.

És obligació de la corporació local mantindre les instal·lacions educatives, en aquest cas el CEIP Pare Melchor, en adequades condicions de seguretat, salubritat, ornament i habitabilitat, i, per al seu manteniment, realitzar el conjunt d'operacions i intervencions necessàries perquè cadascun dels elements que componen l'edifici puguen continuar funcionant adequadament.

Finalment, sense ànim de ser exhaustiu i per a donar suport a aquest recordatori d'obligacions legals municipals, hem de fer esment de:

- a) La disposició addicional quinzena de la Llei orgànica 2/2006, d'educació, que estableix aquesta competència com a municipal, per a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial;
- b) L'article 25.n) de la Llei reguladora de les bases de règim local que estableix que el municipi exercirà en tot cas com a competències pròpies, en els termes de la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes, en les següents matèries "(...) La conservació, manteniment i vigilància dels edificis de titularitat local destinats a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial" i,
- c) La Llei 8/2010, de 23 de juny, de règim local de la Comunitat Valenciana en l'article 33.3 o) que disposa com a competència pròpia dels municipis valencians participar en la programació de l'ensenyament i cooperar amb l'Administració educativa en la creació, construcció i sosteniment dels centres docents públics, intervindre en els seus òrgans de gestió i participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria; la conservació, manteniment i vigilància dels edificis i recintes dels col·legis públics d'educació infantil, educació primària i educació especial; cooperar amb l'Administració educativa en l'obtenció de solars per a la construcció de nous centres públics.

Finalment, recordarem en relació amb la falta d'impuls de l'expedient, tant a l'Administració local com a l'Administració autonòmica, el següent:

L'objecte del Decret llei 5/2017, de 20 d'octubre, del Consell, és establir el règim jurídic de cooperació entre la Generalitat i les administracions locals de la Comunitat Valenciana per a la construcció, ampliació, adequació, reforma i equipament de centres públics docents de la Generalitat.

I que aquesta cooperació es materialitzara, principalment, a través de la delegació, per part de la Generalitat, de l'exercici de les seues competències en matèria de construcció, ampliació, adequació, reforma i, si és procedent, equipament, de centres públics docents de la Generalitat.

Quant a la tramitació del procediment i atés l'estat en què se'ns manifesta que està la tramitació del segon expedient, des d'aquesta defensoria ens veiem en l'obligació de recordar que:

L'article 7 de l'esmentat Decret llei: "Sol·licitud d'adhesió al procediment", estableix:

1. Les administracions locals interessades a adherir-se al pla de cooperació previst en aquest decret llei, prèvia consulta al consell escolar municipal, si aquest està constituït, i al consell escolar de centre, **presentaran en la conselleria amb competència en matèria d'educació la sol·licitud corresponent.**

A aquest efecte, es farà pública en la pàgina web d'aquesta conselleria una vegada publicat aquest decret llei el corresponent model de sol·licitud.

En tot cas, la sol·licitud haurà d'identificar l'actuació per a la qual se sol·licita la delegació, que es podrà descriure en termes genèrics pendent de la definició concreta de les actuacions que resultarà en el moment de l'aprovació de la resolució de delegació o del conveni. La sol·licitud haurà de ser subscripta per l'òrgan competent, d'acord amb la seua normativa d'aplicació. En el cas dels ajuntaments, la decisió de presentar aquesta sol·licitud s'adoptarà per un acord plenari.

2. La sol·licitud anirà acompanyada d'una memòria en la qual es detallarà:

a) Descripció tècnica de l'actuació per a la qual se sol·licita la delegació, identificant, si escau, tant la infraestructura educativa sobre la qual s'actua, com el pla d'infraestructures educatives en el qual aquesta actuació està prevista.

b) Import màxim previst del cost de la intervenció, desglossant els imports destinats a obra o, si escau, redacció de projecte i direcció facultativa o altres assistències tècniques necessàries.

A l'efecte de la seua elaboració la conselleria amb competències en matèria educativa posarà a la disposició de l'administració sol·licitant, el programa de necessitats que corresponga a l'actuació que s'ha de realitzar, així com el preu del mòdul constructiu i els percentatges que s'han d'utilitzar per al càlcul del cost de les assistències tècniques, o qualsevol altra documentació, paràmetre econòmic o informació que assegure el correcte desplegament i execució de la delegació (la negreta es nostra).

I en l'article 8. "Autorització de les actuacions proposades" que:

Rebuda la sol·licitud, la conselleria amb competències en matèria d'educació comprovarà la procedència de l'actuació sol·licitada, atenent tant la planificació d'infraestructures educatives com el que disposa el present decret llei. Durant el procés de comprovació els tècnics d'aquesta conselleria procediran a la revisió de la memòria aportada i, si escau, es podran requerir de l'entitat local les esmenes que consideren oportunes.

Els termes en què s'haja formulat la sol·licitud d'adhesió al pla no seran vinculants per a la delegació que finalment s'acorde a la vista del resultat del procés de comprovació i revisió de la memòria aportada, sempre que es compte amb l'acord de l'entitat local corresponent expressat en l'acte d'acceptació de la delegació, o amb la signatura del conveni.

En la resolució de delegació, o si escau en el conveni que se subscriga, es fixaran els termes i les condicions de desenvolupament d'aquesta (la negreta és nostra).

Quant a la delegació de competències, realitzem les reflexions següents:

- La delegació de competències no significa que el seu titular, Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació, hi renuncie, la competència és irrenunciable. El que ací es produeix és una delegació de la seua execució i, així, les resolucions administratives que s'adopten per delegació indicaran expressament aquesta circumstància i es consideraran dictades per l'òrgan delegant, com també que la delegació serà revocable en qualsevol moment per l'òrgan que l'haja conferida (article 8 i 9 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic).
- La Generalitat podrà sol·licitar en qualsevol moment informació sobre la gestió municipal de la competència delegada, i també enviar personal comissionat i formular els requeriments pertinents per a l'esmena de les deficiències observades (Decret llei 5/2017, de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'estableix el règim jurídic de cooperació entre la Generalitat i les administracions locals de la Comunitat Valenciana per a la construcció, ampliació, adequació, reforma i equipament de centres públics docents de la Generalitat).

3 Resolució

Davant del que hem exposat i de conformitat amb el que estableix l'article 33 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, formulem les recomanacions i els recordatoris de deures legals següents:

A LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, UNIVERSITATS I OCUPACIÓ:

1. **RECOMANEM** que realitze un seguiment de la gestió municipal en la tramitació de la delegació de competències, en virtut del que es disposa en el Decret llei 5/2017, de 20 d'octubre, del Consell, i l'art. 148 de la Llei 8/2010, de 23 de juny de la Generalitat, de règim local de la Comunitat Valenciana, i, si hi haguera una demora excessiva en la tramitació, que formule, si és procedent, els requeriments pertinents per a l'esmena de les deficiències observades a fi d'agilitzar el procés de delegació.

A L'AJUNTAMENT DE BENISSA:

2. **RECOMANEM** mantindre les instal·lacions educatives del CEIP Pare Melchor en adequades condicions de seguretat, salubritat, ornament i habitabilitat, i que es porten a terme el conjunt d'operacions i intervencions necessàries perquè cadascun dels elements que componen la instal·lació educativa pugua continuar funcionant adequadament.
3. **RECOMANEM** que agilitze tot allò que siga de la seua competència en relació amb la tramitació de la delegació sol·licitada.

A LES DUES ADMINISTRACIONS:

4. **RECOMANEM** que, conjuntament, es realitze visita d'inspecció a les instal·lacions del centre a l'efecte de comprovar que compleixen amb les normes de seguretat, salubritat i ornament públic aplicables a fi que quede garantida la seguretat dels menors i, en cas negatiu, que s'adopten aquelles mesures que foren necessàries per a garantir-la, tot això en nom de l'interés superior del menor i la salvaguarda dels drets de les persones menors.
5. **RECOMANEM** que es proporcione informació detallada als representants de la comunitat educativa del CEIP Pare Melchor, sobre l'estat i el desenvolupament del projecte anomenat "Reforma, adequació i zones exteriors", i que se'ls facilite una concreta previsió temporal per a la finalització de la tramitació de l'expedient de delegació de competències, amb la finalitat que l'AMPA i la resta de membres de la comunitat educativa pugua disposar d'un compromís cert.
6. **RECORDATORI DEL DEURE LEGAL** a L'AJUNTAMENT DE BENISSA i a LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, UNIVERSITATS I OCUPACIÓ. Els recordem que estan obligats a respondre per escrit en un termini no superior a un mes des de la recepció del present acte. La resposta haurà de manifestar, de manera inequívoca, el seu posicionament respecte de les recomanacions o els suggeriments continguts en la present resolució. Així:
 - Si manifesta la seua acceptació, farà constar les mesures adoptades per al seu compliment. Si el termini per a complir-les resultara superior, la resposta haurà de justificar aquesta circumstància i incloure el termini concret compromés per a això.
 - La no acceptació haurà de ser motivada.
7. **S'ACORDA** notificar la present resolució a les administracions públiques objecte d'investigació i a la persona interessada, i publicar aquesta resolució en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana